

Bezpečnostní prostředí (obecná charakteristika)

Bezpečnostní prostředí je vnějším prostředím ovlivňujícím bezpečnostní politiku státu.

Lze jím rozumět prostor, v němž se realizují a střetávají zájmy státu se zájmy jiných aktérů systému mezinárodních vztahů a odehrávají se zde procesy, které mají významný vliv na úroveň bezpečnosti státu.

Charakter bezpečnostního prostředí

Jeho charakter je ovlivněn v podstatě systémem mezinárodních vztahů, mezinárodními organizacemi a případně dalšími subjekty, jejich vzájemnými vztahy a aktivitami významnými z hlediska bezpečnosti.

Bezpečnostní prostředí je proto do značné míry **prostředím nejistoty.**

Vývoj bezpečnostního prostředí

Bezpečnostní prostředí se oproti prostředí rozkládajícímu se uvnitř plně suverénních států vyznačuje výraznější **mírou nepoznatelnosti** a sníženou možností kontroly.

Vývoj v tomto prostředí je ze strany referenčního objektu (národního státu) **ovlivnitelný v omezené míře** a v závislosti na jeho potenciálu.

Vývoj bezpečnostního prostředí

Vývoj v bezprostředním bezpečnostním prostředí je do určité míry samostatně ovlivnitelný **zahraniční politikou České republiky** a je v možnostech naší země zde účinně zasáhnout diplomaticky, hospodářsky (ať již formou poskytování výhod či sankcemi) či vojensky.(v rámci Aliance)

Prostorové vymezení

Jedná se o prostor, v němž dochází nebo může docházet k ohrožování národních zájmů státu (nebo aliancí států) nebo jiných referenčních objektů.

Čím jsou zájmy státu dalekosáhlejší, tím je rozsáhlejší i bezpečnostní prostředí, v němž hodlá tyto zájmy prosazovat a chránit.

Takové teritoriální vymezení **je proměnlivé** a jeho rozsah je nutné uvažovat vždy vzhledem k subjektu, jehož se týká.

Prostorové vymezení

Např. z hlediska bezpečností politiky USA má bezpečnostní prostředí výrazně teritoriálně rozsáhlejší dimenzi než v případě České republiky.

Její bezpečnostní prostředí je výrazně užší a vzhledem k zájmům a potenciálu naší země nemá (na rozdíl od USA) celoplanetární charakter.

Prostorové vymezení

Z teritoriálního hlediska lze bezpečnostní prostředí, v němž se nachází Česká republika, lze rozlišovat **v několika úrovních**, a to v závislosti na významu událostí v nich se odehrávajících a majících bezprostřední nebo zprostředkovaný vliv na bezpečnostní situaci naší země.

Každá z těchto úrovní má dimenzi teritoriální a dynamickou, které popisují geograficky vymežitelný rozsah a míru vlivu České republiky na vývoj v tomto prostoru.

Bezpečnostní prostředí České republiky

Bezprostřední bezpečnostní prostředí zahrnuje především sousední státy (Německo, Rakousko, Slovensko, Polsko) a případně též i jejich sousedy vzhledem k určité možnosti rozšíření případné krizové situace a regionální integrační, politická a hospodářská uskupení.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Blízké bezpečnostní prostředí

Zahrnuje evropské státy a velká integrační hospodářská a bezpečnostní uskupení (Evropská unie, NATO)

Vývoj v něm je ovlivnitelný Českou republikou pouze v určitém, různě omezeném rozsahu, v závislosti na charakteru a významu konkrétní události, navíc zpravidla pouze zprostředkovaně, nepřímo.

Vzdálené bezpečnostní prostředí

Zahrnuje hlavní zájmové oblasti světových a evropských mocností (např. strategické surovinové základny, komunikační trasy apod.).

Vývoj v něm je politikou České republiky v podstatě neovlivnitelný nebo pouze ve velmi omezeném rozsahu.

(Zpravidla pouze formou účasti (zapojení) České republiky do projednávání konkrétních záležitostí na půdě mezinárodních organizací s celosvětovou působností (OSN).

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

UNIVERZITA
OBRANY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nové pojetí bezpečnostní prostředí

V 90. letech se objevuje pojem „nové bezpečnostní prostředí“, kterým se jeho uživatelé snažili odlišit novodobou situaci od situace v období studené války a bipolárního rozdělení světa.

Jako signifikantní pro toto nové bezpečnostní prostředí jsou zpravidla uváděny následující charakteristiky:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nové pojetí bezpečnostní prostředí

- Minimalizace nebezpečí vzniku globálního konfliktu mezi Západem a Východem.
- Pokles pravděpodobnosti přímé agrese mezi státy.
- Aktivizace globálních a regionálních mezinárodních bezpečnostních organizací.
- Postupné proměňování názorů na nedotknutelnost principu svrchovanosti a nevměšování se do vnitřních záležitostí suverénních států a důraz na prosazování univerzality lidských práv.

Závěr

- Poznání bezpečnostního prostředí ČR je jedním z klíčových faktorů pro **definování bezpečnostní politiky**.
- Ve všech úrovních bezpečnostního prostředí se mohou odehrávat události různého charakteru s bezprostředním nebo zprostředkovaným **vlivem na úroveň bezpečnosti ČR**.
- Některé skutečnosti vyplývající z vývoje bezpečnostního prostředí nebo národní zájmy jiných států mohou být v rozporu s národním zájmy ČR, mohou ji **ohrožovat a stát se pro ČR hrozbou**.
- Proto je **analýza bezpečnostního prostředí** a procesů v něm se odehrávajících mimořádně důležitá a stále aktuální.

